

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

DLA KLAS I – III GIMNAZJUM

ZASADY DOTYCZĄCE OCENIANIA

1. W przedmiocie oceny z języka polskiego mieszczą się:

- znajomość i rozumienie tekstów literackich,
- umiejętność redagowania wypowiedzi ustnej i pisemnej w różnych formach,
- sprawności językowe i ortograficzne,
- rozumienie i używanie pojęć związanych z nauką o języku, literaturą i innymi dziedzinami sztuki

2. Na ocenę semestralną i roczną z języka polskiego składają się oceny cząstkowe, które uczeń uzyskuje za różne formy aktywności.

3. Pomiar osiągnięć ucznia odbywa się za pomocą następujących narzędzi:

v Wypowiedź ustna:

- a) odpowiedź ustna - polega na sprawdzeniu wiadomości i umiejętności ucznia w zakresie rozumienia problemu, związków przyczynowo-skutkowych, postaw i przekonań dotyczących danego działu programowego; orientacji w świecie literackim i językowym.
- b) recytacja z pamięci utworów poetyckich lub prozy
- c) udział w dyskusji

v Prace pisemne:

- a) sprawdziany kompetencji czytelniczych np. sprawdzające znajomość treści lektur
- b) sprawdziany z wiedzy o literaturze i gramatyczne
- c) dyktanda
- d) kartkówki
- e) prace klasowe - wypracowania na wybrany temat
- f) prace pisemne w różnej formie:

- redagowanie krótszych tekstów użytkowych (np. życzenia, ogłoszenia, dedykacji, życiorysu, listu motywacyjnego, CV itp.)

- redagowanie dłuższych form wypowiedzi: kartki z pamiętnika, opowiadania z dialogiem, opisu (sytuacji, przeżycia wewnętrznego, krajobrazu, postaci, obrazu), sprawozdania, recenzji, charakterystyki, listu, notatki (w formie planu, streszczenia), rozprawki.

g) zadania domowe

i) testy diagnostyczne

v Konkursy polonistyczne

v Prowadzenie zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń

v Aktywność i inicjatywa przejawiana na lekcji.

v Rysunkowa (plastyczna) konkretyzacja utworów literackich.

v Referaty i opracowania tematyczne

v Praca w grupach

v Udział w apelach szkolnych, przedstawieniach, których tworzywem jest słowo.

TRYB OCENIANIA POSZCZEGÓLNYCH FORM PRACY UCZNIĄ

1. Prace klasowe oraz sprawdziany pisemne obejmujące dział materiału muszą być zapowiedziane z minimum tygodniowym wyprzedzeniem. Nauczyciel informuje uczniów o formie i zakresie pracy. Uczniowie są zobowiązani do uczestnictwa w sprawdzianie w określonym dniu. W przypadku nieobecności uczeń ma obowiązek uzupełnić daną formę pracy pisemnej w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły i po uzgodnieniu terminu z nauczycielem.

W przeciwnym razie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

Nauczyciel oddaje poprawione prace w terminie nie późniejszym niż dwa tygodnie od dnia przeprowadzenia pracy klasowego lub sprawdzianu.

Uczeń otrzymuje poprawioną pracę do wglądu podczas lekcji, dokonuje analizy i korekty popełnionych błędów, a następnie oddaje pracę nauczycielowi.

Nauczyciel dołącza pracę do dokumentacji uczniowskiej i udostępnia rodzicom podczas wywiadówki i konsultacji.

Uczeń ma prawo poprawiać oceny niedostateczne z danego sprawdzianu (wyj. zadanie klasowe). Poprawa jest dobrowolna - uczeń sam zgłasza chęć poprawy w ciągu dwóch tygodni od daty oddania prac, a nauczyciel wyznacza termin.

Każdą ocenę z poprawy, także kolejną niedostateczną, wpisuje się do dziennika lekcyjnego obok pierwszej noty.

Poprawa może odbywać się w formie pisemnej lub ustnej. Ustnie może także poprawiać ten uczeń, który zgodnie z orzeczeniem PPP, wymaga indywidualnego podejścia lub pomocy nauczyciela.

Ocenianie prac klasowych i sprawdzianów opiera się na następującym podziale:

0 - 30% - niedostateczny

31% - 50% - dopuszczający

51% - 74%- dostateczny

75% - 89%- dobry

90% - 96%- bardzo dobry

97% - 100% - celujący

2. Ocenianie kartkówek oparte jest o następującą skalę:

Ocena	Skala punktów w procentach
niedostateczna	0-39%
dopuszczająca	40-49%
dostateczna	50-69%
dobra	70-89%
bardzo dobra	90-100%

Kartkówki (odpowiedzi pisemne) mogą obejmować materiał z trzech ostatnich tematów. Nie muszą być zapowiadane i nie podlegają poprawie. Nauczyciel nie musi również zapowiadać sprawdzianów ze znajomości treści lektur czy krótkich zestawów zadań do pracy z tekstem.

3. Zespół klasowy może zwrócić się do nauczyciela z prośbą o przesunięcie terminu omawiania lektury, nie później jednak niż na trzy dni przed wyznaczonym wcześniej terminem. Wszystkie

zadane lektury są obowiązkowe. Brak znajomości ich treści i zagadnień z nich wypływających będzie punktowany oceną niedostateczną.

4. Odpowiedzi ustne – na każdą odpowiedź składa się zawartość merytoryczna, argumentacja, wyrażanie sądów i ocen, stawianie tez lub hipotez, uzasadnianie wypowiedzi, poprawne użycie języka polskiego literackiego. Dodatkowe pytania naprowadzające wpływają na obniżenie oceny.

5. Zaangażowanie w problematykę lekcji oceniane jest za pomocą plusów (cztery plusy to ocena bardzo dobra) lub oceną bardzo dobrą, co uzależnione jest od skali trudności problemu.

Brak zaangażowania w problematykę lekcji oceniany jest za pomocą oceny niedostatecznej.

6. W przypadku redagowania zarówno krótszych, jak i dłuższych wypowiedzi pisemnych, oceniana będzie realizacja tematu, kompozycja, język, styl, ortografia z interpunkcją oraz estetyka. Ważnym kryterium będzie samodzielność pracy ucznia. Prace napisane niesamodzielnie oceniane będą jako niedostateczne i nie będzie można ich poprawiać. Jeżeli praca nie będzie miała związku z tematem, pomimo iż pozostałe kryteria będą poprawne, również zostanie oceniona negatywnie.

7. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych:

- temat – realizacja (zgodność z tematem); rozwinięcie; tok przyczynowo-skutkowy; trafność i wnikliwość, ciekawy, oryginalny sposób realizacji tematu;
- kompozycja – spójność; trójdzielność i stosowanie akapitów; proporcje;
- język – poprawność pod względem fleksji, składni, leksyki, frazeologii oraz słowotwórstwa języka polskiego;
- styl - funkcjonalność, brak powtórzeń tych samych środków wyrazowych;
- zapis ortograficzny – poprawność ortograficzna;
- zapis interpunkcyjny – poprawność interpunkcyjna;
- estetyka - wyraźne, czytelne pismo, obecność marginesów o długości 2,5 cm.

8. Oceniane są osiągnięcia w konkursach przedmiotowych.

9. Uczeń ma obowiązek systematycznie, rzetelnie i starannie prowadzić zeszyt przedmiotowy oraz zeszyt ćwiczeń, które są dokumentami pracy ucznia. W przypadku choroby czy nieobecności w szkole uczeń uzupełnia notatki i zadania domowe w ciągu kilku dni od powrotu do szkoły, w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

Zeszyt przedmiotowy będzie kontrolowany podczas sprawdzania prac domowych. Przy ocenie zeszytu będą brane pod uwagę następujące elementy:

- pismo (estetyka zapisu)
- systematyczność notowania i wklejania kart pracy
- sporządzanie notatek, odrabianie zadań
- ortografia, interpunkcja

Zeszyt ćwiczeń również będzie podlegał kontroli i ocenie według powyższych kryteriów.

9. Pracą domową oprócz zadań pisemnych jest m.in. przeczytanie lektury lub tekstu zamieszczonego w podręczniku. Za niewykonanie pracy uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Uczeń ma obowiązek uzupełniać brakujące zadanie domowe.

10. Uczeń jest zobowiązany do posiadania zeszytu przedmiotowego oraz zeszytu ćwiczeń do na każdej lekcji, a podczas omawiania lektur książki lub własnych notatek. Ich brak oznacza nieprzygotowanie do lekcji i skutkuje wpisem „-” lub oceną niedostateczną.

11. Praca w grupach będzie oceniana przez ucznia jako element samooceny oraz przez nauczyciela nadzorującego i sprawdzającego pracę grup.

12. Dyktanda nie muszą być zapowiadane, a kryteria ich oceniania wyglądają następująco:

- 0 błędów – ocena celująca
- 1 błąd II stopnia – ocena bardzo dobra
- 2 rażące błędy – ocena dobra
- 3-4 rażące błędy – ocena dostateczna
- 5-6 rażących błędów – ocena dopuszczająca
- powyżej 6 błędów – ocena niedostateczna.

Przez rażące błędy rozumie się pisownię:

- ó, u, rz, ż, ch, h;
- „nie” z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami, imiesłowami, zaimkami;
- wielką i małą literą;
- wyrazów z en, em, on, om, a, ę;
- cząstki – by z różnymi częściami mowy;
- zakończeń typu –ii, –ji.
- opuszczenie wyrazu.

Błędy II stopnia to inne błędy, np.: a, ę z utratą dźwięczności, zmiękczenia, opuszczone pojedyncze litery, przestawienie liter. Błędy drugiego stopnia mają wartość połowy błędu rażącego.

Dyktanda polegające na uzupełnianiu tekstu literami:

- * praca bezbłędna – ocena bardzo dobra
- * 1 błąd - ocena dobra
- * 2 błędy – ocena dostateczna
- * 3 błędy – ocena dopuszczająca
- * 4 błędy ocena niedostateczna

13. Kryteria oceny recytacji

- znajomość tekstu
- właściwe tempo mówienia (dostosowane do sytuacji, przestrzeganie znaków interpunkcyjnych, przerzutni)
- wyraźne mówienie (uczeń jest słyszany i rozumiany)
- wyraziste mówienie (dostosowanie sposobu mówienia do prezentowanego fragmentu tekstu, odpowiednie akcentowanie, modulacja głosu, pauzy, wyrażanie uczuć za pomocą głosu, zaniepokojenie, wzruszenie słuchaczy)

INNE USTALENIA

1. Każdy uczeń próbuje rozwiązać wszystkie problemy i zadania.

2. Uczeń ma prawo trzykrotnie w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do lekcji, np.: brak pracy domowej, brak zeszytu, brak podręcznika, brak pomocy potrzebnych do lekcji, niegotowość do odpowiedzi. Nieprzygotowanie nie dotyczy zapowiedzianych prac pisemnych (sprawdzianów, prac klasowych) i prac terminowych: recytacji znajomości treści lektur. Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej, uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną. Uczeń winien każde nieprzygotowanie zgłosić przed lekcją. Jeśli ten fakt zatai, nie może w trakcie lekcji skorzystać z prawa do „-„ i otrzymuje ocenę niedostateczną

3. Mimo wykorzystanych szans, w pierwszym dniu po nieobecności spowodowanej chorobą lub przypadkiem losowym, uczeń nie ponosi żadnych sankcji z tytułu nieprzygotowania do zajęć.

4. W przypadku usprawiedliwionej dłuższej nieobecności uczeń może być zwolniony z kartkówki lub odpowiedzi.

5. Uczeń, który z uzasadnionych powodów nie był obecny w szkole przez dłuższy czas, ustala z nauczycielem termin uzupełniania zaległości, przedstawienia prac pisemnych i napisania sprawdzianów.

6. Nieobecność w szkole nie zwalnia ucznia z obowiązku zaznajomienia się z omówionym podczas jego nieobecności materiałem.

7. Wszelkie kwestie nieuregulowane Przedmiotowym Systemem Oceniania rozstrzyga nauczyciel.

ZASADY WYSTAWIANIA OCENY SEMESTRALNEJ I KOŃCOWOROCZNEJ

Ocena semestralna i końcowa jest wystawiana na podstawie ocen cząstkowych. Ocena ta nie jest średnią ocen cząstkowych – najistotniejszy element oceny semestralnej i rocznej stanowią oceny cząstkowe uzyskane za samodzielne prace realizowane w trakcie lekcji (np.: sprawdziany, prace klasowe, odpowiedzi ustne). Ważna jest także systematyczność w odrabianiu prac domowych i zaangażowanie ucznia na wszystkich lekcjach języka polskiego, a nie tylko na zajęciach bezpośrednio poprzedzających wystawianie ocen.

WYPOSAŻENIE UCZNIĄ

- zeszyt przedmiotowy
- zeszyt ćwiczeń
- podręcznik
- tekst lektury w czasie jej omawiania

WYMAGANIA SZCZEGÓLWE NA POSZCZEGÓLNA OCENĘ

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto wykazuje się wiedzą i umiejętnościami znacznie wykraczającymi poza program nauczania.

1. Słuchanie i mówienie:

- Uczeń potrafi w trakcie zajęć zbudować i wygłosić kilkuminutową wypowiedź poprawną językowo i charakteryzującą się wysokim poziomem merytorycznym.
- Celnie argumentuje, wykazując się erudycją interdyscyplinarną.
- Jest laureatem szkolnych konkursów recytatorskich.
- Wykazuje się umiejętnością głosowej interpretacji tekstu w ramach konkursów zewnętrznych.
- Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych, prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny.
- Dbą o kulturę języka.

2. Czytanie tekstów literackich i innych tekstów kultury.

- Samodzielnie i krytycznie analizuje i interpretuje teksty pozaprogramowe, dzieła ikonograficzne, muzyczne.
- Bez błędnie odczytuje symbole kulturowe i aluzje literackie wpisane w teksty pozaprogramowe.
- Bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych.

3. Tworzenie własnego tekstu.

- Podejmuje próby tworzenia wyżej zorganizowanych form wypowiedzi: eseju, recenzji.
- Tworzy własne teksty i publikuje je na np. stronach internetowych
- Potrafi opracować projekt monograficzny lub badawczy.
- Tworzy własne teksty w ramach ogłaszanych konkursów zewnętrznych.

4. Praktyczne posługiwanie się wiedzą z nauki o języku.

- Tworzy i dokonuje korekty artykułów zamieszczanych na szkolnej stronie internetowej.
- Samodzielnie przygotowuje zadania konkursowe lub ciekawe ćwiczenia utrwalające kształcone umiejętności.

5. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna.

- Zna zasady ortografii i interpunkcji i dokumentuje je bezbłędnym zapisem.
- Jest laureatem szkolnych konkursów ortograficznych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który w zakresie kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania:

1. Słuchanie i mówienie:

- Buduje logiczne, spójne i poprawne merytorycznie wypowiedzi na określone tematy.
- Dyskutuje, polemizuje, przytacza trafne argumenty na uzasadnienie własnego stanowiska
- Dostrzega problem, zgłasza propozycje rozwiązania, wyciąga wnioski.
- Wykazuje się bardzo dobrą znajomością wszystkich lektur programowych.
- Wygłasza z pamięci fragmenty prozy lub poezji, dokonując głosowej interpretacji poprzez odpowiednią barwę głosu i intonację.
- Jest uczestnikiem szkolnych oraz pozaszkolnych konkursów recytatorskich.
- Samodzielnie i krytycznie analizuje i interpretuje teksty, posługując się terminologią z zakresu teorii literatury.
- Sprawnie posługuje się wymaganymi programowo formami wypowiedzi: opis, opowiadanie, charakterystyka, streszczenie, sprawozdanie, głos w dyskusji, rozprawka
- Wygłasza przemówienia, stosując figury retoryczne.
- Stosownie do sytuacji buduje wypowiedzenia mające charakter: perswazji, parafrazy, komentarza.

- Dbą o kulturę języka.

2. Czytanie tekstów literackich i innych tekstów kultury.

- Płynnie i bezbłędnie czyta, interpretując tekst poprzez właściwą intonację.
- Zna środki wyrazu typowe dla różnych dziedzin sztuki i umie odczytać ich funkcje.
- Potrafi krytycznie odczytać treść przekazów medialnych, w tym reklam.
- Sprawnie odczytuje informacje zawarte w aktach normatywnych, mapach, tabelach, wykresach.
- Bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych.

3. Tworzenie własnego tekstu.

- Sprawnie redaguje pisemne formy wypowiedzi: notatka, opis, charakterystyka, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, list, dziennik, pamiętnik, streszczenie, rozprawka, wywiad.
- Podejmuje próby tworzenia własnego tekstu w ramach ogłaszanych konkursów zewnętrznych.
- Wprowadza cytaty i poprawnie je zapisuje.
- Tworzy wzorcowe teksty użytkowe: ogłoszenia, instrukcje, zawiadomienia, regulaminy, CV, list motywacyjny, podanie.
- Dokonuje oryginalnego przekładu intersemiotycznego dzieła literackiego, plastycznego i malarskiego.
- Sprawnie dokonuje różnorodnych operacji na tekście: streszcza, rozwija, dokonuje adaptacji, stylizacji, parafrazy.

4. Posługiwanie się wiedzą z nauki o języku.

Uczeń, tworząc teksty mówione i pisane, sprawnie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę z zakresu:

- fleksji (części mowy odmienne i nieodmienne, osobliwości w odmianie, funkcje części mowy),
- składni (zdania, równoważniki, zdania pojedyncze, złożone, wielokrotnie złożone),
- słowotwórstwa (budowa słowotwórcza wyrazu, złożenia, zestawienia, zrosty, wulgaryzmy, neologizmy, zapożyczenia),

- frazeologii (rozumie znaczenie związków frazeologicznych, stosuje je w różnych formach wypowiedzi),
- fonetyki;

5. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna.

- Uczeń zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne i potwierdza to bezbłędnym zapisem.
- Jest w gronie zwycięzców lub uczestniczy w szkolnych konkursach ortograficznych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który w zakresie kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania:

1. Słuchanie i mówienie.

- Słucha uważnie wypowiedzi i potrafi dokonać selekcji przekazywanych informacji.
- Tworzy poprawne składniowo i merytorycznie wypowiedzi wielozdaniowe.
- Bierze udział w dyskusji, popierając własne zdanie trafnie dobranymi argumentami.
- Poprawnie posługuje się wymaganymi programowo formami wypowiedzi.
- Dobrze zna treści lektur, wykorzystuje konteksty niezbędne do ich interpretacji.
- Bezbłędnie wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy.
- Bierze udział w szkolnych konkursach recytatorskich.
- Dbą o kulturę języka.

2. Czytanie tekstów literackich i innych tekstów kultury.

- Uczeń czyta płynnie i bezbłędnie, ze zrozumieniem.
- Zna środki wyrazu literatury, teatru, filmu, mediów i umie odczytać ich funkcje.
- Czyta teksty kultury na poziomie dosłownym, symbolicznym i przenośnym.
- Dostrzega konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury.
- Dostrzega wartości wpisane w teksty kultury.

3. Tworzenie własnego tekstu.

- Poprawnie redaguje pisemne formy wypowiedzi: opis, opowiadanie, streszczenie, rozprawka, sprawozdanie, charakterystyka, pamiętnik, wywiad.

- Tworzy teksty użytkowe: regulamin, list motywacyjny, list otwarty.
- Umiejętnie dokonuje operacji przekształcenia tekstu: streszcza, rozwija, dokonuje adaptacji i stylizacji.
- Dokonuje przekładu intersemiotycznego dzieła literackiego plastycznego i muzycznego.
- Świadomie i sprawnie posługuje się groteską, absurdem, komizmem, patosem tworząc własne teksty.

4. Posługiwanie się wiedzą z nauki o języku.

Uczeń, tworząc własne teksty, sprawnie posługuje się wiedzą z zakresu:

- fleksji (zna odmienne i nieodmienne części mowy i ich funkcje w zdaniu).
- składni (stosuje różne rodzaje wypowiedzi i umie je nazwać).
- słowotwórstwa (złożenia, zrosty, zestawienia, neologizmy, zapożyczenia).
- frazeologii (zna znaczenie powszechnie przyjętych frazeologizmów i poprawnie je stosuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych).

5. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna.

- Zna reguły ortograficzne i interpunkcyjne, dopuszcza się dwa rażące błędy ortograficzne w tekście dyktanda.
- Zna mechanizm procesów fonetycznych (upodobnienia, uproszczenia, utrata dźwięczności w wygłosie wyrazu) i dokumentuje to bezbłędnym zapisem.
- Bierze udział w szkolnych konkursach ortograficznych.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który w zakresie kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania:

1. Słuchanie i mówienie:

- Słucha uważnie wypowiedzi i dokumentuje to, wskazując główną myśl i odpowiadając na pytania
- Zna treść lektur, umie omówić świat przedstawiony oraz odtworzyć plan wydarzeń.
- Buduje krótkie, logiczne wypowiedzi na temat lektury, filmu, różnych problemów codziennego życia, posługując się pojęciami literackimi i kulturowymi.
- Potrafi określić swoje stanowisko i uzasadnić je.
- Wygłasza z pamięci fragmenty prozy i poezji.
- Umie zadawać pytania, znając wartość pytań otwartych i zamkniętych.

- Odróżnia fakty od opinii.
- Mówi w sposób zgodny z ogólnopolską normą wymowy. Dbą o kulturę języka

2. Czytanie tekstów literackich i innych tekstów kultury.

- Potrafi odczytać znaczenie dosłowne i przenośne związków i wyrażeń wpisanych w teksty kultury.
- Czyta płynnie, ze zrozumieniem.
- Zauważa i prawidłowo odczytuje intencje nadawcy (manipulację, perswazję).
- Dostrzega konteksty: biograficzny, historyczny i aksjologiczny i potrafi je wykorzystać do interpretacji tekstów kultury.
- Zna środki wyrazu właściwe różnym tekstom kultury i umie je nazwać.
- Odczytuje bliskie mu wartości wpisane w teksty.

3. Tworzenie własnego tekstu.

- Redaguje dłuższe wypowiedzi w formach wypowiedzi określonych w podstawie programowej.
- Przestrzega zasad organizacji tekstu (wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapity).
- Potrafi przekształcić tekst streszczając, rozwijając lub zapisując go w formie planu.
- Tworzy teksty użytkowe: instrukcje, zawiadomienia, ogłoszenia o pracę, ogłoszenia drobne, podanie, telegram, CV, list prywatny, tekst życzeń.
- Podejmuje próby przekładu intersemiotycznego dzieł literackich, malarskich i muzycznych.

4. Praktyczne posługiwanie się wiedzą z nauki o języku. Uczeń, tworząc różne formy wypowiedzi, posługuje się wiedzą z zakresu:

- fleksji (części mowy odmienne i nieodmienne),
- składni (zdania pytające, oznajmujące, rozkazujące, złożone, równoważniki zdania, wypowiedzenia wielokrotnie złożone),
- słowotwórstwa (wyrazy podstawowe, pochodne, budowa słowotwórcza wyrazu, zapożyczenia, wulgaryzmy, synonimy, antonimy, homonimy),
- frazeologii (zna znaczenie popularnych mitologizmów, wyrażeń i zwrotów zaczerpniętych z Biblii i świadomie stosuje je w swoich wypowiedziach).

5. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna.

- Zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne, dopuszcza się cztery rażące błędy ortograficzne w tekście dyktanda.

- Poprawnie przenosi wyrazy.

Ocenę dopuszczającą

otrzymuje uczeń, który w zakresie kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania:

1. Słuchanie i mówienie.

- Słucha uważnie krótkiej wypowiedzi i dokumentuje to odpowiedzią na pytanie.
- Rozumie mowę ciała (język niewerbalny).
- Samodzielnie buduje jedno lub dwuzdaniowe wypowiedzenia na temat lektur, zjawisk kulturowych, zainteresowań.
- Wygłasza z pamięci krótkie teksty poetyckie i fragmenty prozy.
- Zna problematykę lektur i dokumentuje to odpowiadając na pytania.
- Przy pomocy nauczyciela tworzy wypowiedzenia wielozdaniowe.
- Dbą o kulturę języka.

2. Czytanie tekstów literackich i innych tekstów kultury.

- Czyta płynnie, aczkolwiek zdarzają się nieliczne błędy.
- Potrafi odczytać znaczenie dosłowne i symboliczne niektórych wyrażeń i zwrotów.
- Rozróżnia rodzaje literackie oraz cechy poznanych gatunków literackich.
- Odczytuje treści przekazów medialnych i innych tekstów kultury. W prostych przykładach wskazuje apostrofę, porównanie, przenośnię, epitet, rymy, pytania retoryczne. Zna pojęcie *podmiotu lirycznego*.

3. Tworzenie własnego tekstu.

- Podejmuje próby redagowania tekstów w nowych formach wypowiedzi określonych w podstawie programowej. Redaguje dłuższe wypowiedzi w formach wypowiedzi określonych w podstawie programowej na poziomie szkoły podstawowej (opis, opowiadanie, charakterystyka, list, sprawozdanie, pamiętnik i dziennik), a popełnione błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne nie przekreślają całkowicie wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie
- Zna zasady organizacji tekstu pisanego i stara się je stosować.
- Potrafi zredagować niektóre teksty użytkowe.

4. Praktyczne posługiwanie się wiedzą z nauki o języku. Uczeń, tworząc własne teksty, posługuje się wiedzą z zakresu:

- fleksji (stosuje poprawne formy wyrazów, rozwija tekst, dodając do rzeczowników i czasowników właściwe określenia),
- składni (potrafi rozpoznawać odmienne i nieodmienne części mowy i znaleźć je w tekście, wyodrębnia w zdaniu podmiot, orzeczenie, wskazuje ich określenia bez nazywania; przekształca tekst, tworząc ze zdań pojedynczych złożone, z równoważników zdania, z konstrukcji czynnych bierne; rozróżnia zdanie pojedyncze i złożone , równoważnik zdania, zdanie pytające, wykrzyknikowe, oznajmujące; na prostych przykładach rozróżnia zdania współrzędnie złożone i podrzędnie złożone
- fonetyki - odróżnia litery i głoski, samogłoski od spółgłosek, głoski twarde i miękkie oraz dźwięczne i bezdźwięczne
- słowotwórstwa (tworzy rodzinę wyrazów, wskazuje wyraz podstawowy i pochodny stosuje synonimy, wyrazy nacechowane emocjonalnie).

5. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna.

- Zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne, dopuszcza się sześć rażących błędów ortograficznych w tekście dyktanda.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który w zakresie kompetencji polonistycznych nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.